

مدیریت و درمان بیماران با اختلال سلوک

پریا حبرانی ، روانپزشک کودک و نوجوان
دانشیار دانشگاه علوم پزشکی مشهد

- **مداخلات روانشناختی اجتماعی**
- برنامه کودک محور (درمان فردی)
- درمان خانواده محور
- آموزش فرزند پروری (PMT)
- آموزش به مراقبین در مراکز نگهداری
- مداخلات در روابط اجتماعی با همتاها
- درمانهای چند وجهی

- **درمان دارویی**
- **سازماندهی مراقبت و انتقال**
- **بهبود دسترسی به خدمات**

● در نظر داشتن نیازها و ارجحیت افراد در درمان و مراقبت

● برقراری ارتباط خوب بین متخصصین سلامت با کودکان و نوجوانان و خانواده و یا مراقبین آنها

● به والدین و مراقبین اطلاعات مورد نیاز داده شود
و از آنها حمایت شود

● اگر لازم باشد سایر اعضای خانواده (خواهر و
برادرها و ...) و سایر افراد خاص (نظیر دوستی
صمیمی) در درمان دخیل شوند

تثبیت ارتباط با کودکان و نوجوانان و خانواده یا مراقبین

- بسیاری از کودکان و نوجوانان با اختلال سلوک ممکن است تجربیات مخرب یا تنبیهی از اعضای خانواده یا مراکز خدماتی داشته باشند
- عدم حس اعتماد یا رد کردن پیشنهاد کمک

● پیشنهاد کمک و درمان در یک فضای امیدواری و خوش بینی

● ایجاد ارتباطی مطمئن ، مراقبت کننده و مثبت با کودکان و نوجوانان و خانواده

● اطمینان از استفاده از مراکز خدمات و حفظ تداوم در ارتباط درمانی

دخیل کردن و کار با والدین و مراقبین

- بحث با نوجوان در باره چگونگی وارد کردن والدین و مراقبین در درمان

- آگاهی از احساس مورد سرزنش قرار گرفتن والدین برای مشکلات رفتاری کودک

- استیگما بدنبال ارتباط و تماس با مراکز خدمات

● پیشنهاد به والدین و مراقبین برای ارزیابی نیاز های آنها

● فراهم آوردن حمایت در زمینه شخصی ، اجتماعی و هیجانی

برقراری ارتباط و دادن اطلاعات

- در نظر گرفتن
 - سطح رشدی
 - تکامل هیجانی
 - ظرفیت شناختی
 - ناتوانی یادگیری
- مشکلات بینایی و شنوایی
- تاخیر در رشد زبانی

انتقال و ترخیص

- همراه با واکنش‌ها و هیجانات شدید در کودک و نوجوان با اختلال سلوک و والدین و مراقبین آنهاست .
- قبلا با آنها به دقت بحث و برنامه ریزی شود .

درمان فردی

- آموزش مهارت حل مسئله
- بهبود توانایی های شناختی
- مدیریت خشم
- بهبود مهارت های ارتباطی

علل استفاده از درمانهای شناختی رفتاری

- طیفی از نقایص شناختی را نشان میدهند
- توجه بیشتر به نشانه ای خصمانه
- تعبیر معنای رفتارهای دیگران به نیت خصمانه
- تخمین کمتر سطح پرخاشگری و مسیولیت پذیری خود

- استفاده کمتر از راه حل های کلامی قاطع
- استفاده بیشتر از راه های پر خاشگری و معطوف
به عمل
- استفاده از الگوهای غیر معمول برچسب زدن
عواطف غمگینی و ترس
- بیشتر احساسات خود را عصبانیت و نتیجه آن
پاسخ معطوف به عمل

- دیدگاه مثبت نسبت به پرخاشگری
- استفاده از آن در حل مشکلات اجتماعی
- همراه با سیستم اعتقادی
- انتظار دارند که رفتار پرخاشگرانه منجر به عواقب منفی کمتر شود
- رفتار پرخاشگرانه با افزایش اعتماد به نفس
- ارزش های اجتماعی آنها برتری و انتقام است

تکنیک های شناختی رفتاری

- آموزش مهارت‌های اجتماعی
- بر اساس تکنیک های کارآ
- تشویق رفتارهای مناسب اجتماعی
- عدم تشویق رفتارهای ضد اجتماعی
- روش های الگو سازی (modeling)
- از طریق تکالیفی که نحوه کنار آمدن با موقعیت های محرومیت و ...

- آموزش حل مشکلات بین فردی
 - با تاکید بر مهارت های ارتباطی ، بحث و negotiation
 - درک و دیدن نقطه نظرات دیگران
 - آموزش چگونه فکر کنیم تا چی فکر کنیم
- How rather than what

● آموزش کنترل هیجانات

● شناخت و برجسب احساسات

● مشاهده گری رفتار و احساسات

● منجر به احساس قدرت و مدیریت رفتار و احساسات
میشود

● دستور دادن به خود

● با خود گویی مهاری برای پاسخهای اتوماتیک

● واستا ، فکر کن ، عمل کن

- پاداش دادن به خود
- استفاده از خودگویی مثبت
- درک دیدگاه اجتماعی دیگران

● حل مشکل اجتماعی

● با صدای بلند فکر کند و به خود دستور دهد

● مشکل چیست؟

● چکار باید کرد؟

● این روش موثره؟

● چطوری باید عمل کنم؟

حل مشکل

- راه حل های مختلف
- عواقب کوتاه مدت و طولانی مدت
- توانایی برنامه ریزی

- باز سازی شناختی
- در نظر داشتن مفاهیمی مثل انصاف ، امنیت و احساسات دیگران
- عقاید و نگرش ها
- آموزش کنترل خشم

آموزش فرزند پروری PMT

● کاهش رفتارهای ایدایی کودک

● افزایش اعتماد به نفس والد

● کاهش استرس خانواده

آموزش فرزند پروری PMT

- آموزش از طریق تعامل های اجتماعی
 - مدل سازی
 - تقویت
 - مثبت
 - منفی
 - بی توجهی کردن
 - تنبیه کردن

مدل سازی

کودک از طریق مشاهده دیگران که چگونه رفتار می کنند یک رفتار را یاد می گیرند .

- مشاهده رفتار دیگران به این معنا نیست که کودک شما به طور اوتوماتیک یک رفتار را انجام می دهد بلکه به این معنا است که شانس عمل کردن به آن رفتار را افزایش می دهد
- بستگی به عوامل مختلفی دارد از جمله
 - که آیا کودک می خواهد شبیه به آن شخص باشد
 - چند بار این رفتار را مشاهده کرده است
 - آیا این رفتار یک نتیجه مطلوب در پی داشته است

● کودکان مثل والدین خود رفتار می کنند

نمی توان به کودک گفت : "انچه را که
می گویم انجام بده نه آنچه را که انجام
می دهم."

پاداش یا تقویت

- پاداش یا تقویت یعنی آنکه یک رفتار بدنبال تقویت و یک چیز مثبت قوی تر شده و احتمال وقوع آن را در آینده بیشتر کند
- تقویت کننده های مثبت
- تقویت منفی : مثل تقویت مثبت باعث تقویت رفتار می شود ولی رفتاری که تقویت می شود بدلیل آن است که منجر به رهایی یا ختم یک چیز منفی می شود .

تنبيه

- تنبيه باعث ضعيف شدن يك رفتار مي شود
- خارج كردن کودک
- گرفتن پاداش و هر چيز ديگري كه باعث ضعيف شدن رفتار کودک شود .
- اگر بطور مناسب و ثابت بكار برده شود مي تواند موثر باشد

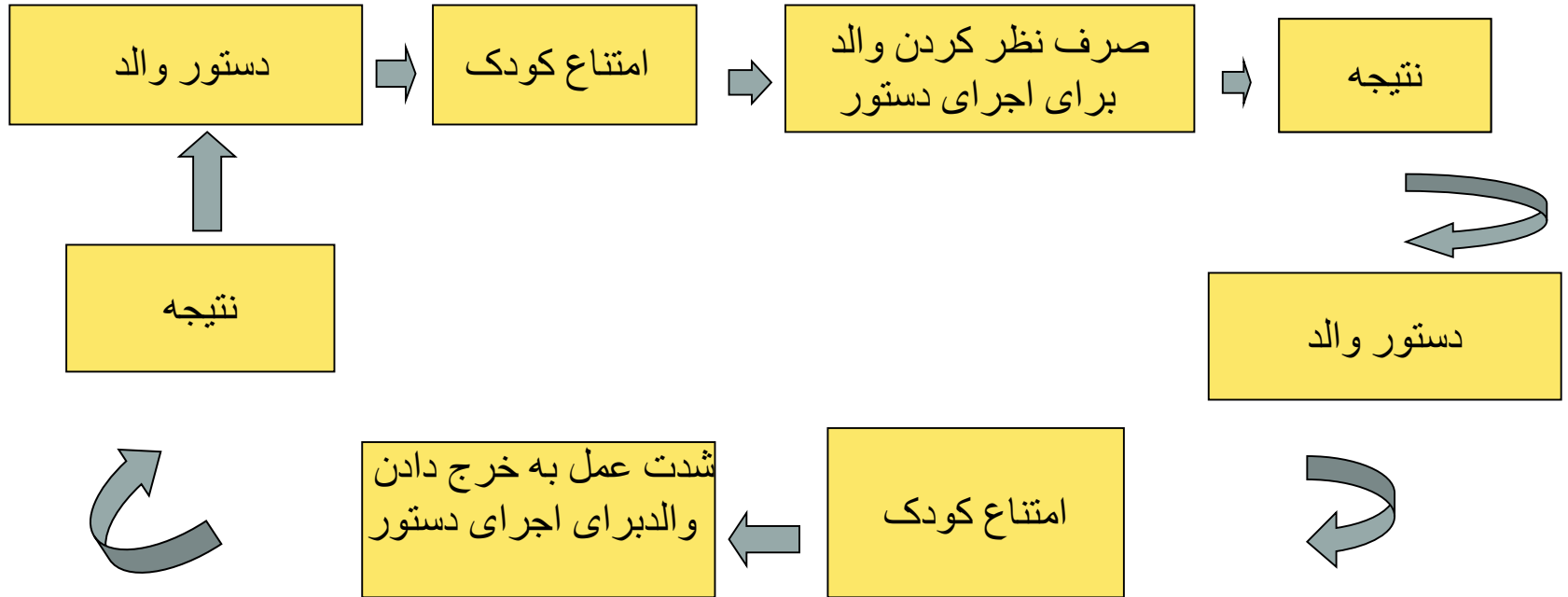
- در تنبیه به کودک می‌گوییم چه کار نکند بدون آنکه به او آموزش دهیم که چه کار نکند

- معمولاً والدین برای آنکه تنبیه موثر باقی بماند مجبور می‌شوند که از تنبیه‌های سخت‌تر استفاده کنند و اگر تنبیه بشکل تکرار در بیاید می‌تواند منجر به آزار کودک شود

● تنبیه مکرر منجر به آن می شود که کودک به تدریج دیگر شما را دوست نداشته باشد و نسبت به شما پرخاشگر شود

● افرادی که خیلی تنبیه می کنند خود نیز تنبیه دریافت می کنند برای مثال والدینی که بیشتر از تنبیه استفاده می کنند در می یابند که خشم بیش از حد کودک را بر می انگیزند

فرآیند اجبار

تعامل والد کودک

- کودک پرخاشگر ←
والد تنبیه کننده تر
منفی تر
بی اثر تر →
- کودک بدون فکر عمل می کند
- والد بدون فکر تنبیه می کند و پاسخ می دهد
-

فرزند پروری

برنامه م - ر - پ

م ر پ
موقعیت های مقدم - رفتار - پیامد ها

موقعیت های مقدم

- آنچه که در ابتدا می آید

قوانین

انتظارات

ارتباط

- قوانین باید روشن و واضح باشد
- انتظارات باید روشن و واضح باشد
- ارتباط باید روشن و واضح باشد

غیر فعال

پرخاشگر

آمرانه و محکم

انواع ارتباط

- غیر فعال ، این کودک است که کنترل را بدست می گیرد
- پرخاشگر ، والد کنترل را بدست می گیرد
- قاطعانه ، ابراز دستورات و خواسته ها به طور واضح و مشخص با احترام به حقوق و احساسات دیگران

روش قاطعانه

- آنچه را که منظورتان هست می گوئید و منظورتان همان چیزی است که گفتید
- دستورات را مودبانه ولی محکم می دهید
- تماس چشمی
- پیگیری دستورات را بلافاصله انجام می دهید
- ارتباط واضح، کوتاه ، متقاعد کننده

رفتار ، آنچه که کودک باید انجام دهد و نه آنچه که نباید انجام دهد

● لیست کردن رفتارها

● رفتارهای جایگزین

● لیست کردن رفتارهایی که باید بی توجهی شود

● در بکار بردن بی توجهی باید ثبات داشت

پیامد ، واکنش به رفتار

- پاداش
- دادن یک پیامد مثبت
- تنبیه ،
- خارج کردن
- محروم کردن

پیامد باید قابل پیش بینی باشد

- مثبت باشید
- استفاده از وقتی ... بعد. بجای اگر
- هرگز اجازه ندهید کودک بر اساس قولی که میدهد به خواسته اش برسد
(قبل از اجرای تکلیف)

برنامه ریزی برای تایم اوت

- رفتار را مشخص کنید
- برنامه را مشخص کنید
- مکان را مشخص کنید
- زمان را مشخص کنید
- در طی تایم اوت توجه نکنید
- بعد از تایم اوت با کودک ارتباط برقرار کنید

● نقش بازی کردن و بهبود ارتباط

درمان معطوف به بهبود عملکرد خانواده

- آموزش کنترل خشم
- ارتباط همسران
- حل مشکل
- چگونگی آموزش به کودکان
- جایگزینی الگوهای غیر کارا در تعامل و ارتباط
- تقویت مرزهای بین نسلی

مداخلات معطوف به گروه همتایان و محیط اجتماعی

- برنامه آموزش مهارت اجتماعی

- برنامه مهارت تحصیلی خاص

درمان دارویی

- وقتی اختلال سلوک تنها تشخیص می باشد جایگاهی ندارد
- درمان دارویی برای
- درمان اختلالات همراه
- در صورت خشونت شدید
- نوسانات خلقی
- قشقرق

● داروهای انتی سایکوتیک

● ضد تشنج

● تنظیم کننده خلق